

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR	5
İÇİNDEKİLER	9
SİMGELER VE KISALTMALAR	13
1. GİRİŞ.....	15
2. ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASININ KAVRAMSAL TEMELLERİ ...	21
I. ÇOCUK KAVRAMI	21
II. MEVZUATTA ÇOCUK	23
A. TÜRK HUKUKU.....	23
B. ULUSLARARASI HUKUK.....	28
III. ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA DAİR MAHKEME KARARLARININ KAYNAKLARI.....	31
A. ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA DAİR İLAMLARIN KAYNAKLARI	32
1. Velayete İlişkin Genel Bilgiler.....	32
2. Boşanma	35
3. Evliliğin Butlanı.....	39
4. Ayrılık	39
5. Anne ve Babanın Evli Olmaması.....	40
6. Velayetin Kaldırılması ve Değiştirilmesi	43
7. Evlat Edinme	45
8. Vesayet	46
9. Yabancı Mahkeme İlamları	47
B. ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA DAİR TEDBİR KARARLARININ KAYNAKLARI	48
1. Boşanma, Ayrılık ve Butlan Davaları Sırasında Verilen Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Tedbir Kararları.....	49
2. Birlikte Yaşama Ara Verilmesi	49
3. ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA DAİR İLAM VE TEDBİR KARARLARININ YERİNE GETİRİLMESİ USULÜ	51
I. ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA DAİR İLAM VEYA TEDBİR KARARLARININ YERİNE GETİRİLMESİNDEN TEMEL İLKELER.....	51

A.	ÇOCUĞUN ÜSTÜN YARARININ KORUNMASI İLKESİ	51
1.	Çocuğun Üstün Yararının Korunması İlkesinin Pozitif Dayanakları	52
2.	Çocuğun Üstün Yararı Kavramının Anlamı	56
3.	Çocuğun Üstün Yararının Tespit Edilmesi	58
B.	ÇOCUĞUN DİNLENİLMESİ İLKESİ	61
1.	Çocuğun Dinlenilmesi İlkesinin Pozitif Dayanakları.....	61
2.	Çocuğun Dinlenilmesinin Anlamı	65
3.	Çocuğun Dinlenilmesinde Önemli Olan Hususlar.....	67
II.	ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA DAİR İLAM VEYA TEDBİR KARARLARININ YERİNE GETİRİLMESİNE İLİŞKİN GENEL ÖZELLİKLER	74
A.	KARAR BAKIMINDAN GENEL ÖZELLİKLER	74
1.	Karar İlam veya Tedbir Niteliğinde Bir Karar Olmalıdır	75
2.	Karar Kesinleşmiş Bir Karar Olmalıdır	77
3.	Karar Şüpheye Yer Vermemelidir.....	78
4.	Karar İhtar İçermelidir.....	81
B.	KARARIN YERİNE GETİRİLMESİ BAŞVURUSU BAKIMINDAN GENEL ÖZELLİKLER	82
1.	Taraflar	82
2.	Görevli ve Yetkili Birim.....	85
3.	Giderlerin Karşılanması.....	95
III.	ÇOCUK TESLİMİNE DAİR İLAM VEYA TEDBİR KARARLARININ YERİNE GETİRİLME USULÜ	97
A.	ÇOCUK TESLİMİ KAVRAMI	97
B.	BAŞVURU.....	98
C.	İBRAZ EDİLEN İLAM VEYA TEDBİR KARARININ İNCELENMESİ	99
D.	YÜKÜMLÜ İLE İRTİBAT KURULMASI.....	101
1.	Genel Olarak	101
2.	Yükümlü ile İrtibat Kurulmasının İstisnaları	103
E.	TESLİM GÜNÜ VE SAATİNİN BELİRLENMESİ	106
F.	TESLİM MEKANLARI	107
G.	TESLİM EMRİ VE TEBLİĞİ	109
H.	TESLİM ZAMANI	112
I.	TESLİM EMRİNİN GEREĞİNİN YERİNE GETİRİLMESİ.....	113
J.	ZOR KULLANMA YETKİSİ	117

1.	Çocuk Koruma Kanunu'nda Zor Kullanma Yetkisi	117
2.	Zor Kullanma Yetkisinin Anayasa Açısından Değerlendirilmesi.....	119
3.	Zor Kullanma Yetkisinin Kullanılması	123
K.	ŞİKÂYET VE İTİRAZ	126
L.	İÇERİĞİN ÇIKARILMASI VEYA ERİŞİMİN ENGELLENMESİ	132
M.	ÇOCUK TESLİMİNE DAİR İLAM VE TEDBİR KARARLARININ YERİNE GETİRİLMESİNE MUHALEFET	135
1.	Genel Olarak Çocuk Koruma Kanunu m. 41/F.....	135
2.	Çocuk Koruma Kanunu m. 41/F Kapsamında Çocuk Teslimine Dair İlam ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine Muhalefet	137
3.	Yaptırım	141
4.	Yargılamaaya İlişkin Özellikler.....	145
IV.	ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA DAİR İLAM VEYA TEDBİR KARARLARININ YERİNE GETİRİLME USULÜ	151
A.	ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KAVRAMI	151
B.	BAŞVURU VE YÜKÜMLÜ İLE İRTİBAT	157
C.	TESLİM EMRİ VE TEBLİĞİ	159
D.	TESLİM EMRİNİN GEREĞİNİN YERİNE GETİRİLMESİ.....	163
E.	ŞİKÂYET VE İTİRAZ	173
F.	İÇERİĞİN ÇIKARILMASI VEYA ERİŞİMİN ENGELLENMESİ	174
G.	ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA DAİR İLAM VE TEDBİR KARARLARININ YERİNE GETİRİLMESİNE MUHALEFET	174
4.	SONUÇ.....	179
5.	KAYNAKLAR.....	191

SİMGELER VE KISALTMALAR

AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	: 1950 tarihli Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AY	: Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
AYM	: Anayasa Mahkemesi
BM	: Birleşmiş Milletler
Bknz.	: Bakınız
CGK.	: Ceza Genel Kurulu
CMK	: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
ÇKK	: 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu
E.	: Esas
HD.	: Hukuk Dairesi
HGK.	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İİK	: 2004 sayılı İcra İflas Kanunu
K.	: Karar
Komite	: Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TCK	: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
Y.	: Yargıtay
Yönetmelik	: Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlam ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine Dair Yönetmelik

1. GİRİŞ

Çocuklar, modern hukuk sistemlerinin tamamı tarafından korunmaya değer özel bir insan topluluğu olarak değerlendirilmektedir.¹ Nitekim çocuklar toplumların geleceğidir ve zihinsel, ruhsal, fiziksel manada gelişimlerini henüz tamamlamamışlardır.² Bu nedenle konunun çocuk olduğu hukuki durumlarda çocuğun ve çocuğun üstün yararının korunması esastır.³

Çocuk teslimi, mahkemeler tarafından velayete ilişkin verilen kararlara binaen, çocuğun yükümlü olandan alınarak hak sahibine verilme sürecini ifade etmektedir. Çocukla kişisel ilişki kurulması ise mahkeme kararına binaen velayeti elinde bulunmayan ya da velayet kendisine bırakılmamış baba ve annenin yahut diğer üçüncü kişilerin çocukla belirli süre ile görüşmesini ya da birlikte kalması sürecini ifade etmektedir. Çocuğun üstün yararının korunmasının en önemli olduğu konuların başında çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması hususu bulunmaktadır.⁴ Nitekim bu hususta çocuğun velayetin konusunu oluşturan bir nesne olduğu anlayışı artık yerini haklarına saygı duyulması ve korunması gereken bir özne anlayışına bırakmıştır. Bu anlayışta özellikle yasal düzenlemelerde kendini göstermiştir.

Kural olarak evlilik birliğinin ortadan kalkması ile çocuk teslimi ile çocukla kişisel ilişki gündeme gelmektedir. Kural olarak çocuğun gelişim sürecini yaşadığı, korunduğu, ihtiyaçlarının karşılandığı ve refahı açısından da en tabi ortam olan aile ortamı artık son bulmuştur ve bunun çocuğun üstün yararı kapsamında mümkün olduğunca telafi edilmesi gerekdir.⁵

¹ Çocukların korunması gerekli bir varlık olarak değerlendirilmesinin, çocuk haklarını ve çocuğun hakların nesnesi değil öznesi olduğu anlayışını zayıflattığını savunan görüşte bulunmaktadır. Bknz: Memduh Cemil Şirin, "Çocuk Hukuku Ne Değildir?", *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, 1/1, 2016, s. 51.

² Banu Karakaş, "Çocuk Refahı: Çocuk Hakları Perspektifinden Bir Değerlendirme", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18/3, 2016, s. 889-890.

³ Emine Akyüz, *Çocuk Hukuku*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara 2020, s. 102.

⁴ Çocuğun üstün yararı hakkında detaylı açıklamalar için bknz: Başlık 3.I.A.

⁵ Mehmet Can, "Çocuklarda Adalet Kavramının Şiddet ve Çocuk Hakları Üzerinden Değerlendirilmesi", *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi*, 1/1, 2018, s. 163.

Mahkemeler bu durumu telafi etmek adına çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin kararlar verirler.⁶ Mahkemelerin verdiği bu kararlardan sonra tarafların söz konusu bu mahkeme kararlarına uygun şekilde hareket etmesi beklenir. Nitekim ideal olan verilen mahkeme kararının gereğinin herhangi bir zorlama olmaksızın yükümlüsü tarafından yerine getirilmesidir. Ancak mahkeme kararlarının rızayla yerine getirilmediği durumlarda devletin üzerine pozitif manada bir yükümlülük düşmektedir.⁷ Nitekim modern hukuk sistemlerinde kural olarak bizzat ihmakî hak yasaklanmıştır.⁸ Hukuki korumanın devlet eliyle sağlanması kuralı getirilmiştir.⁹ Bu nedenle ve devletin aile hayatına saygı gösterme yükümlülüğü nedeniyle çocuk teslimine ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair mahkemenin verdiği kararın yerine getirilmesinin temini için yasal hükümler konulmuştur. Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair mahkemelerin verdiği kararlar, bu yasal hükümlere göre devlet eliyle yerine getirilmektedir.

Cumhuriyet tarihinde çocuk teslimi ile çocukla kişisel ilişkiye ilişkin mahkeme kararlarının yerine getirilmesi hususundaki bilinen ilk düzenlemeye 1932 yılında yürürlüğe giren 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda¹⁰ yer almıştır.¹¹ Kanunun yürürlüğe girdiği ilk halinde sadece çocuk teslimine ilişkin düzenleme bulunmaktaydı. 1965 yılında 538 sayılı Kanun'un 15. maddesiyle çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin

⁶ Genel anlamda medeni usul hukukunun amacı hakkında detaylı bilgi için bknz: Ali Cem Budak ve Varol Karaaslan, *Medeni Usul Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul 2021, s. 3 vd.; Murat Atalı, vd., *Medeni Usul Hukuku*, Yetkin Yayımları, Ankara 2022, s. 10 vd.

⁷ Aile ve çocuğun korunması hususunda devletin yasal düzenlemeler yapması pozitif yükümlülüğü kapsamındadır. Fatih Alkan, "Boşanma Sonrası Ortaya Çıkan Önemli Bir Sorun: Çocukla Kişisel İlişki Kurma (Kurabilme) Hakkı ve Devletin Pozitif Yükümlülükleri", Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Uluslararası Çocuğun Kişisel İlişki Kurma Hakkı Sempozyumu, 29-30 Nisan 2019, s. 815. https://www.tihek.gov.tr/upload/file_editor/2019/07/1563525442.pdf (25.02.2023).

⁸ Muhammet Özkes, *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*, Adalet Yayınevi, Ankara 2009, s. 122; Baki Kuru, *İcra İflas Hukuku El Kitabı*, Adalet Yayınevi, Ankara 2013, s. 48.

⁹ Pınar Çiftçi, *İcra Hukukunda Menfaat Dengesi*, Adalet Yayınevi, Ankara 2010, s. 81.

¹⁰ 09.06.1932 kabul tarihli 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu (19.06.1932 tarihli 2128 sayılı Resmi Gazete).

¹¹ 1932 tarihli 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'ndan önce çocuk teslimi Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk İcra ve İflas Kanunu olan 1929 tarihli 1424 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 30. maddesine göre yerine getirilmektedir. Bu madde çocuk teslimine dair özel bir düzenleme değil, ilamlı icraya ilişkin genel düzenleme mahiyetindedir.

ilâmların yerine getirilmesine dair madde İcra ve İflas Kanunu'na eklenmişti.¹² 2003 yılında ise 4949 sayılı Kanun'un 7. maddesiyle bu süreçte uzman bulundurulması hükmü altına alınmıştır.¹³ Tüm eleştirilere rağmen bu ilamların yerine getirilmesi, beraberinde getirdiği pek çok sorunla birlikte, uzun yıllar icra daireleri vasıtasyyla gerçekleştirılmıştır.¹⁴

2017 yılına gelindiğinde, konumuza ilişkin düzenlemeler öngören Mağdur Hakları Kanun Tasarısı Taslağı¹⁵ Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanmış ve görüşe sunulmuştur.¹⁶ Ancak bu tasarı yasalaşmasa da çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişkiye dair kararların icrasında yeni bir görevli organ oluşturulması fikri artık tamamen yerleşmiştir.¹⁷ Nihayet 30.11.2021 tarihli ve 31675 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan 24.11.2021 tarih ve 7343 sayılı Kanun¹⁸ ile çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair mahkeme kararlarının yerine

¹² 18.02.1965 kabul tarihli 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına ve Bu Kanuna Bazı Madde ve Fıkralar Eklenmesine Dair Kanun (06.03.1965 tarihli 11946 sayılı Resmi Gazete).

¹³ 17.07.2003 kabul tarihli 4949 sayılı İcra ve İflâs Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (30.07.2003 tarihli 25184 sayılı Resmi Gazete). Söz konusu hükmün öngörülme sebebi Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde öngörülen çocuğun üstün yararı ilkesine uyum sağlanmasıdır. Nitekim bu hususa kanun tasarısına ilişkin hükümet gereğince de (m. 8) yer verilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, *İcra İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu* (1/550), 2003, [\(24.02.2023\).](https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss225m.htm)

¹⁴ T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu, *Çocuk Tesliminde Hak İhlallerine ve Yoksulluk Nafaksına İlişkin Özel Rapor*, 2019, [\(02.01.2022\)](https://www.ombudsman.gov.tr/kdk-pdf/icra-teslim-raporu/icra-iflas.pdf), s. 17-19.

¹⁵ Mağdur Hakları Kanun Tasarısı taslağına erişim için: [\(07.02.2022\).](https://mgm.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/12112019144700MA%C4%9EDUR%20HAKLARI%20KANUN%20TASARISI.pdf)

¹⁶ Cengiz Topel Çelikoğlu, "Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin Mahkeme Kararlarının İcrasına Dair Mevzuat Değişikliği Hazırlık Çalışmalarının Değerlendirilmesi", Prof. Dr. Selçuk Öztek'e Armağan, Filiz Kitabevi, İstanbul 2022, s. 847.

¹⁷ Nitekim bu fikir, tasarınn kamuoyuya paylaşılmışından sonra yayınlanan Kamu Denetçiliği Kurumu'nun Çocuk Tesliminde Hak İhlallerine ve Yoksulluk Nafakasına İlişkin Özel Raporu, Adalet Bakanlığı Mağdur Hakları Daire Başkanlığı'nın Çocuk Teslimi Sürecine Mağduriyet Odaklı Yaklaşım Raporu gibi devlet kurumlarının raporlarına da yansımıştir. Bu raporlarda ilk dikkat çeken konu ise konuya ilişkin görevli organın değiştirilmesidir.

¹⁸ 7343 sayılı Kanun'un getirdiği yenilikler hakkında detaylı bilgi için bknz: Talih Uyar, "24/11/2021 Tarihli ve 7343 Sayılı İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Getirdiği Yenilikler", *İstanbul Barosu Dergisi*, 96/1, 2022, s. 15 vd.

getirilmesi hususu büyük bir oranda değiştirilmiştir.¹⁹ Bu kanunla İcra İflas Kanunu'nun 25, 25/a, 25/b ve 341. maddeleri mülga olmuş, yerine 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na dördüncü kısım olarak dokuz madde şeklinde eklenmiştir.²⁰ Kanun koyucu çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasını, çocuğun korunmasını gerektiren özel durumlardan biri olarak görmüş ve konuyu Çocuk Koruma Kanunu kapsamında bağımsız bir kısım şeklinde düzenlenmiştir.²¹ Bu konuya ilişkin düzenlemelerin İcra İflas Kanunu'ndan çıkarılarak Çocuk Koruma Kanunu'na alınması makul bir beklenmedi olarak görülmektedir.²² Böylece yaklaşık bir asırdır uygulanan ve bu kararların icra daireleri vasıtasiyla yerine getirilmesi usulü son bulmuştur. 30 Kasım 2021 tarihi itibarıyla çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair mahkeme kararları Adalet Bakanlığına bağlı adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlükleri vasıtasiyla yerine getirilecektir.²³

Çocuk teslimine ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin mahkeme kararlarının İcra İflas Kanunu kapsamında yerine getirildiği dönemde konuya dair bir yönetmelik bulunmamaktaydı. Çocuk Koruma Kanunu'nun 41/İ maddesi çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair mahkeme kararlarının yerine getirilmesinde yönetmelik çıkarılacağını belirtmiştir. Bu kapsamında Çocuk Koruma Kanunu'nu 41/İ'ye dayanılarak çıkarılan "Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlam ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine Dair Yönetmelik" (Yönetmelik) Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.²⁴

¹⁹ Bu kanun, Mağdur Hakları Kanun Tasarısı Taslağı'ndan kısmen farklı ve daha detaylı hükümler öngörmüştür. Mağdur Hakları Kanun Tasarısı hakkında detaylı bilgi için bknz: Çelikoğlu, "Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin Mahkeme Kararlarının İcrasına Dair Mevzuat Değişikliği Hazırlık Çalışmalarının Değerlendirilmesi", s. 843 vd.

²⁰ 03.07.2005 kabul tarihli 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu (15.07.2005 tarihli 25876 sayılı Resmi Gazete).

²¹ Bknz: ÇKK 41/A maddesinin gerekçesi [https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss 285.pdf,\(09.01.2022\).](https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss 285.pdf,(09.01.2022).)

²² Ersin Erdoğan, *Türk Hukukunda Çocuk*, Yetkin Yayımları, Ankara 2022, s. 368.

²³ Adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlükleri 63 sayılı Suç Mağdurlarının Desteklenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığına bağlı olarak kurulmuştur. Bu doğrultuda daha önce Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde yer alan Mağdur Hakları Daire Başkanlığı isim ve konum değişikliğine uğramıştır.

²⁴ 04.08.2022 tarihli 31913 sayılı Resmi Gazete.

Çalışmamızın konusu, Çocuk Koruma Kanunu kapsamında çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesidir. Bu nedenle çalışmamızın kapsamı Çocuk Koruma Kanunu'nun "*çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması*" başlığını taşıyan dördüncü kısmında düzenlenen (ÇKK m. 41/A vd.) çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesi ile sınırlandırılmıştır.²⁵

Çalışmamızda, mülga olan sistem üzerinde fazlaca durulmamış, Çocuk Koruma Kanunu'nda öngörülen yeni hükümlere göre değerlendirme yapılmıştır. Ancak konuya ilişkin getirilen yeni hükümlerin, eski hükümlerin yarattığı sorunları giderecek nitelikte olup olmadığı, eksiliklerinin neler olduğu ve uygulamada yaratabileceği sorunların neler olduğu hususu üzerinde de özellikle durulmuş, yer yer önceki ve mevcut düzenlemeye kıyaslanmıştır.

Çalışmamızın ilk bölümünde konunun daha iyi anlaşılabilmesi adına çalışmamızın en önemli kavramı olan çocuk kavramı üzerinde durulmuştur. Bu kapsamında çocuk kavramı hem Türk hukuku hem de uluslararası hukuk ışığında incelenmiştir. Bu kavramın incelenmesinden sonra, yine çalışmamızın ilk bölümünün kapsamında, çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam ve tedbir kararlarının kaynakları ele alınarak, hangi hallerde çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişkinin gündeme gelebileceği incelenmiştir.

Çalışmamızın ikinci bölümde ise mevcut Çocuk Koruma Kanunu hükümlerine göre çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin ilam ve tedbir kararlarının nasıl yerine getirileceği incelenmiştir. İlk olarak konuya ilişkin en temel iki ilke olan çocuğun üstün yararı ve çocuğun dinlenmesi ilkeleri ayrı ayrı ele alınmış daha sonra ise kanunun sistematigi takip edilerek, öncelikle çocuk teslimine ilişkin ilam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesi ele alınmış, akabinde çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin ilam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesi incelenmiştir. Ayrıca çocukla kişisel ilişki kurulması ve çocuk teslimine ilişkin uygulama farklılıklarını ele alınmıştır. Bu bölümde son olarak konuya ilişkin öngörülen cezai yaptırımlar incelenmiştir.

Çalışmamızın sonuç kısmında çalışmamızdaki varılan sonuçlar ana hatlarıyla ifade edilmiştir.

²⁵ 5717 sayılı Uluslararası Çocuk Kaçırmayanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanun kapsamında çocuk teslimi süreci için bknz: Faruk Kerem Giray, *Milletlerarası Özel Hukukta Kaçırılan veya Alikonan Çocukların İadesi*, Beta Yayınevi, İstanbul 2010.